

Како гледаат Муслиманите на постот

Како гледаат Муслиманите на постот

Исмаил БАРДХИ

Скопје, 19.10.2004

„О верници, пропишан ви е постот како што им беше пропишан и на оние пред вас за да бидете богобојазливи”
(Коран, 2:183)

Постот како верска обврска е познат во сите небесни религии, а во Исламот претставува еден од столбовите на верата. Неговата внатрешна симболика зрачи со еден вид мошне синтетизирачка природа, бидејќи постот во Исламот на посебен и типичен начин во себе ги содржи сите внатрешни метафизички значења, симболи и обележја на двата први и двата последни столба на исламското верување. Треба да се каже дека тој изразува еден од значајните принципи на индивидуалниот и комунитарен начин на секојдневното живеење во рамките на муслиманското општество. Во овој правец е и светата изрека на Божјиот пророк Мухамед (нека е Божјиот мир над него), со која се пренесува живата мисла на Божествената мудрост, а која гласи: „За секое добро дело Аллах наградува со десеткратна или седумстотиникратна награда, освен за постот како непосреден дар на Духот Божји (Рух), за кој како награда Бог се дарува самиот Себеси, бидејќи постот е самата порта на богопочитувањето”.

Постот во Исламот го претставува патот на личниот егзистенцијален мир чија крајна цел е просегнување во кралството на вечниот, натприроден мир што го карактеризира самиот внатрешнобожествен мир. Решителноста да се тргне на тој пат треба да биде цврста и непоколеблива, со целосна свест за тегобноста на патот која му претстои на секој наследник на овој духовен дар. Бидејќи станува збор за истрајното одрекување од сè што секојдневниот живот ѝ го дозволува на секоја индивидуа од чистите и дозволени уживања со верскиот закон, тогаш не е случајно што институцијата на постот во Исламот во прв ред од оној што пости бара по споменатиот пат да тргне со душевно чистење на најнадоворешните одлики на личната индивидуалност.

Така, тој од самиот почеток треба да ја лиши својата индивидуалност од претераниот празен говор и зборувањето за она што се не ѝ е богоугодно на Неговата мудрост и на Неговата волја, токму според сликата на молкот на Мерјем (Марија), со кој таа на примерен начин го сведочеше постот на нивото на нејзиниот надворешен, физички говор. Постот на нејзиниот јазик ја доведе до целосниот духовен успех, ја опскрби со свежите палмини плодови кои во контекст на светите текстови јасно ја симболизираат сласта и радоста на целосниот духовен живот во вечниот мир, заедништво, сигурност и Божјата присутност. Меѓутоа, споменатиот пат исто така ѝ го овозможи и јасниот егзистенцијален предвкус на вистинитоста на Божјите зборови кои радосно ѝ го навестија примањето на дар на чистото дете, Божјиот пророк Иса/Исус (нека е Божјиот мир над него), со кого заедно ќе крочат во вечниот храм на светата и неповредлива мудрост на Духот Божји.

Оттука, постачот во Исламот треба да го оттргне неговиот поглед од сè што е забрането, гледајќи го само она што е дозволено и неопходно, што значи дека неговиот вид не треба да талка низ целиот оној пејсаж на градината со многу цвеќиња на овој свет, туку битно треба да биде фокусиран на средиштето на таа градина, како аванс за сите негови примероци во небесниот Рај. Или, да ја гледа онаа планина на Муса/Мојсеј (нека е Божјиот мир над него) во која целосно му се откри вистината на зборовите Божји; со еден збор, да гледа онаму каде што вистината ги остава своите препознатливи траги, а не онаму каде што лагата, илузијата или привидот ги полагаат своите кукавичји јајца. Понатаму, постачот не може својот слух да го управува каде што сака, а особено не таму од каде што допираат презирот, навредата, празниот говор, клеветата, поткажувањето и секој вид на лажно сведочење, бидејќи „и слухот и видот и срцето, сите тие ќе одговараат“. Сетилото на вкусот исто така треба да биде воздржано од секаков вид на физичко вкисување на световните благодети, кои секоја жива душа ги вкусува во деновите надвор од постот, како и сетилото на мирисот, на кое за време на постот му се забранети сите световни мириси, пријатни и непријатни. А за сетилото на допирот и да не говориме посебно, тоа мора да биде поштедено од секаков вид уживање.

the adventure
sts are rape,

Постот не е даден од причина да го оствари насилството врз физичките сетила на секоја поединечна личност. Неговата цел е наполно возвишена и неисцрпно целисходна. Со дарот на постот секоја муслиманска душа настојува своите физички сетила да ги преобрази во оние сосема духовни. Всушност, дарот на постот не само што се нивелизира врз човечките физички сетила, туку исто така и врз оние духовните. Тој чини својството на памтењето да ги усвојува и задржува оние хоризонти на Божествениот Биток во светот кои најнепосредно ја наведуваат секоја верничка душа на патот на Божествената мудрост и на патеката на умственото познание што води кон таа мудрост, т.е. тој дар настојува човечката вертикала да ја направи што попоклоплива со онаа Божествената, човечкиот космоисториски ум со Божествениот метаисториски Ум, што ја претставува единствената реална можност на досегнување на одблесците на заборавениот небесен Рај.

es of a young ma
e, ultra-violence

Како гледаат Муслиманите на постот

Дарот на постот ја негува човековата имагинација и ја учи да знае да ги чува границите што ѝ ги поставила Божествената волја, да запира на надворешните форми на нештата и да не се бави со нагаѓања што се лишени од достатните содржини. Самата имагинација е лишена од таквата духовна моќ, па затоа нејзиното постоење во тој правец ги раѓа плодовите на лагата, сомничавоста, помислите, што го загрозуваат физичкото постоење на поединецот. И така по ред, сè до врвот на човечката вертикала, дарот на постот се обидува да ги обезбеди сите најдобри духовни способности за секое психо-физичко својство и за секое сетило на посебната муслиманска индивидуалност.

Кога би се собрале сите битни нагласоци што се изведуваат од она што би можеле да го означиме како своевидна духовна педагогија на духовниот дар на постот во Исламот, тогаш неодоливо би ни се наметнала единствената, највисока и крајна цел на ова духовно напругнување и на ова егзистенцијално патување што го претпоставува постот во Исламот во најстрогата смисла. Таа цел се одразува во желбата на секоја поединечна муслиманска душа во најстрогата смисла на зборот да се обиде, барем за извесно време, да живее со животот со којшто живее самиот Дух Божји, примерувајќи ја на тој начин сопствената природа на природата на Божјите Имиња и Атрибути и, во склад со тоа, на природата на Божјите постапки и зафати во светот на видливите облици.

Од друга страна, ја откриваме уште една мошне значајната цел на оваа духовна институција, која, гледано повнимателно, претставува неизбежен предуслов за онаа претходно спомнатата цел. Последнава цел се огледува во духовното влијание на постот, којшто муслиманската личност непогрешливо ја задржува на тесната патека на врамнотеженото одење кое само по себе е испресечено со мноштво застранувања. Најсериозното од сите нив е она што води кон секаков вид на собожништво или смртен грев (ширк), чија погубна сенка паѓа сè до последното ниво на поединечното човечко битие кое би западнало во таков грев.

Духовниот дар на постот во Исламот меѓу другото е тука за со доследно остварување од страна на постапот да ја исцели споменатата духовна разроконост на психо-физичките сетила и одлики, и да ги скроти и смири сите телесни пориви во нас, бучниот говор на телото, за да можеме да ги чуеме натприродните повици на небесниот мир во длабочините на нашето срце, на светогеографскиот микрокосмички простор во кој се сретнуваат вертикалната оска на нашиот ум и хоризонталната оска на нашата душа. Натприродните повици на тој мир таму се слушаат со силата на потполно остварениот пост според зборовите на пророкот Мухаммед: „Секој кој Ме бара, тој Ме наоѓа; кој ќе Ме најде, се

обидува да Ме запознае; кој ќе дојде да Ме запознае, тој силно ќе Ме засака...”

Оние што се посебно надарени за овој вид на духовна херменевтика во Исламот сметаат дека овие зборови се крунска сведоштво за егзистенцијалната смисла и епистемиолошкиот досег на духовниот дар на постот во Исламот.

Посебно маркантен е временскиот контекст во чии рамки се случува постот во Исламот. Тоа е времето на месецот Рамазан, кој претставува крунска време во космоисторискиот календар на световната година.

Тоа исто така е крунско време во метакозмичкиот календар на небесната година, чиј еден ден трае колку педесет илјади световни години. Наведената цифра, се разбира, има повеќе симболичка отколку егзактна вредност. Тоа со други зборови значи дека рамазанското време е еминентно небесно време или време на самиот натприроден Божествен поредок во кој сите просторни дистанци се сведени на едно непроменливо *иука*, а сите временски дистинкции во едно вечно *сеџа*. Рамазанското време според својата внатрешна природа е такво дури и во космоисторискиот календар на световната година, макар што во овој свет на себе го навлекува егзистенцијалното руво исткаено од различни временски дистанци и многубројни просторни облици.

Понатаму, рамазанското време го има и своето натприродно егзистенцијално руво најнепосредно изведено и израснато од раскошната природа на Божествената Мудрост и Божествената Волја. Најдобро сведоштво за ова тврдење е Божјата Објава, тој централен чин на многувидното самооткривање и самоостварување на Духот Божји во неговото бивстводавено спуштање низ вертикалата на Божествениот Биток, кое ги обликува сите светови од оваа и од онаа страна на ѕвездите. Уште повеќе што Божјата Објава не претставува таков духовен сведок за горното тврдење, кој стои на несовладлива дистанца наспроти рамазанското време, туку претставува жив и неоткинлив чин на Божествената Мудрост и Волја, чин кој се реализира среде рамазанските времиња

Сите меродавни податоци од конститутивната традиција на исламското верување кажуваат дека Бог најприкладниот духовен простор и време ги нашол во месецот Рамазан, за по првпат и во целост да им се открие и огласи на световите на разумната и неразумната природа на сè создадено.

Значи, во Рамазан Духот Божји започна да говори на начин на вечната Реч Божја, што значи дека сите Божји објави, од сухуфските времиња, потоа преку оние зебурските, тевратските и евангелиските, па сè до куранските времиња на Божјата Реч, се откриени во благословениот месец Рамазан.

Оттука месецот Рамазан е како една отворена Света Книга која во себе истовремено ги содржи и Природата како *Liber mundi* и Историјата како *Liber revelatus*, Макрокосмосот (Светот) и Микрокосмосот (Човекот), а ова е токму тоа што на најдобар начин го изразува сеопштиот духовен процес на визуелизација и индивидуација на самиот дух на рамазанските времиња. Од друга страна, духот на рамазанските времиња во себе истовремено ја претопува вертикалата на метаисториската вечност изразена во Ноќта на Кад'рот или дваесет и седмата ноќ на Рамазан. Таа ноќ е самиот рајски театар на Божјата Реч во кој се одигрува небесно-светската драма на Божествената Тајна и Јаве. Таа е ноќ на рамнотежата од која се гледаат сите светови, и Природни и Натприродни..

Освен тоа, тоа е ноќта на најромантичната интимност, ноќта на срцата ожарени со едно исто светло на вечната Реч Божја. Во неа особено две интимности се загледани една во друга и ожарени со сопственото совршенство и убавина: едната пророчка, налик на изгланцано огледало, а другата Божествена, јасно одразена во изгланцаното огледало на онаа првата.

Како гледаат Муслиманите на постот

Тоа е ноќ во која надличната Реч Божја се визуелизира и обликува во транспарентното светло на Духот Божји и во светлосните нијанси на ангелите, во кои Духот Божји ја слеал внатрешната раскош на сопствената светлина и сопствените нијанси. Таа ноќ едвај би можела да ја обезбеди одликата на апсолутноста на духот на рамазанските времиња кога во себе не би ги смирувала, покрај надолно-очитувачката димензија на саморазвивањето на Божјото Начело (ел-Батин) и нагорно-спознајната димензија на самоостварувањето на Божественото Очитување (ез-Захир). Во ноќното слегување на Духот Божји низ строгата вертикала на рамазанскиот Кад’р неминовно е претпоставено и дневното враќање на тој истиот дух низ хоризонталата на рамазанскиот Пост. Како што е дваесет и седмата ноќ на Рамазан (Лејлету-л-Кадр) јазолно време на рамазанската вертикала, исто така духовниот дар на постот (Савм) е крунско време на рамазанската хоризонтала. Меѓу другото станува збор за два клучни настани во рамките на рамазанските времиња од кои првиот претставува завршување на рамазанските празници, а другиот го претставува нивниот сеопшт свод. Првиот настан во себе ја опфаќа сета метафизичка убавина на рамазанските времиња, а другиот ја симболизира целосната етичка крепост и добротата на Рамазанот. Во ноќта Кад’р, Духот Божји ги разгласи сите вистини за своето метафизичко Лице, а во настанот на Постот ги посведочи сите духовни дарови кои се извиваат од средиштето на вистините за метафизичкото Лице на Духот Божји.

Всушност, во ноќта Кад’р се случува метафизичката пролет на Божјата Реч, а во Постот созрева есхатолошката есен со сите свои духовни плодови, од кои најдрагоцени се плодот на милоста (Рахмет), плодот на простувањето (Магфирет) и плодот на спасението (Селамет). Со плодот на Рахметот Духот Божји го втемелува битокот на светот на начин на Врховно Добро, доколку тоа Добро се засадува во природата на макро и мирокосмосот под видот на Божественото име Милостив (Ер-Рахман). Од друга страна, со тој дар го втемелува сеопфатниот вид на сопствениот биток во рамките на разумната микрокосмичка природа, во рамките на средишниот простор на човечката личност под видот на Божественото име Сомилосен (ер-Рахим), кое со својата милотворна сила однатре се провлекува во секое суштество.

Понатаму, со духовниот дар на Магфиретот Духот Божји во рамките на рамазанските времиња воспоставува посебна димензија на светото време. Тоа е димензијата на светото време во чии рамки се содржани сите клучни настани на самоогласувањето на Божественото во начинот на Светата Книга, која до исполнувањето на времето останува да биде знак на сеопфатниот Божествен опрост и трајно воспоставување на сојузот со девијантните души во светот, со посебен нагласок врз душите на разумните суштества во светот.

Најпосле, со духовниот дар на Селаметот не е ставен само сводниот камен на светоисториското периодизирање на рамазанските времиња и, на тој начин, и на периодизирањето на Објавата, туку со овој духовен дар даден е егзистенцијалниот предвкус на завршницата на целиот космос, на тоталниот временски симболизам и ритамот на космичката година..

